

100 tys. kilometrów

Dnia 20 stycznia 1953 r. kierowca z Warszawskiego Komitetu PZPR — Józef Godlewski zameldował, że na swoim wozie (Citroen) przejechał bez remontu 100 tysięcy km. Józef Godlewski pracuje jako kierowca od 1928 r. Na zdjęciu: Józef Godlewski (trzeci od lewej) dziękuje kolegom — mechanikom za troskliwą opiekę nad jego wozem. CAF — fot. Dąbrowiecki

Cena 20 gr.

Opłata pocztowa uliczona tyczałtem

EXPRESS ILUSTROWANY

Nr 23 (3200) | WTOREK, 27 STYCZNIA 1953 R. | ROK VIII

Coraz większe plony

ZMP-owcy kroczą w pierwszym szeregu umacniania i rozwoju spółdzielczości produkcyjnej

W Łodzi odbyła się dnia 25 bm. narada aktywu ZMP ze spółdzielni produkcyjnych województwa łódzkiego. Wzięli w niej udział sekretarz KW PZPR, ob. Jarmłowicz i przedstawiciel ZG ZMP ob. Górnicki, członkowie ZW ZMP oraz aktywni zarządów powiatowych i gminnych.

— Rozwój spółdzielczości produkcyjnej w naszym województwie — powiedział m. in. w swym referacie przewodniczący ZW ZMP Józef Stępień — jest najlepszym dowodem wyższości gospodarki zespolowej. Ostatnio w spółdzielniach produkcyjnych nastąpił wzrost produkcji rolnej o przeszło 25 proc. Niemalą zastęga ma w tym młodzież.

Do jednych z najlepiej pracujących należy koło w spółdzielni Bogumilowice. Członkowie jego są przykładem dla całej gromady. Poprzez właściwie pojętą pracę kulturalno-oświatową wychowują młodzież niezorganizowaną, uświadamiają starszych o znaczeniu spółdzielczości produkcyjnej.

Właściwie pracują także koła w spółdzielni produkcyjnej Glupice i Małków. Tam też ZMP-owcy demaskują wroga plotkę kułacką, mobilizują chłopów indywidualnych do szybkiego i terminowego wywiązania się ze swych obowiązków.

Wśród ZMP-owców z Małkowa jest też wielu przodowników pracy.

Najlepsze osiągnięcia mają Józef Kurzawa, Roman Łuczak, Stanisław Kurzawa i Józef Musiał.

Organizacje ZMP muszą dbać o pełne zaspokojenie potrzeb młodzieży wiejskiej, zapoznawać ją z nowoczesną mechaniką i agrotechniką, rozwijać pracę kulturalną i upowszechniać sport. Ważnym jest też zapewnienie młodemu członkowi spółdzielni produkcyjnych zdobycie odpowiednich kwalifikacji zawodowych dla ich przyszłej pracy w rolnictwie.

Uczestnicy narady uchwalili wśród entuzjazmu list do Prezesa Rady Ministrów Bolesława Bieruta, w którym przyrękają dolożyć wszystkich sił i starań dla dalszego rozwoju spółdzielczości produkcyjnej. (r)

Delegacja chińska w gościnie u spółdzielców łowickich

Delegacja kulturalna Centralnego Rządu Ludowego Chińskiej Republiki Ludowej, przebywająca od kilku dni w Polsce, gościła u spółdzielców i młodzieży szkół średnich powiatu łowickiego.

W Jackowicach członków delegacji staropolskim zwyczajem powitał przewodniczący spółdzielni — Jan Lebiada, wręczając im sól i chleb. Następnie członkowie delegacji dokładnie zaznajomili się z dorobkiem trzyletniej pracy spółdzielców. W zamian za otrzymane upominki w postaci własnoręcznie wykonanych lalek łowickich, przewodniczący delegacji minister Shen Jen-ping przekazał spółdzielcom wycinanki chińskie, teki chińskich obrazów noworocznych oraz odznaki z portretem Mao Tse-tunga, prosząc by te ostatnie doreczono tym spośród członków spółdzielni, którzy najwięcej wkładają wysiłku w budowanie nowego życia.

Minister stwierdził również, że podobnie jak chłop polscy, tak i chłop chiński zrywają z kapitalistycznymi formami gospodarki rolnej i budują nowe życie, oparte na zasadach sprawiedliwości społecznej.

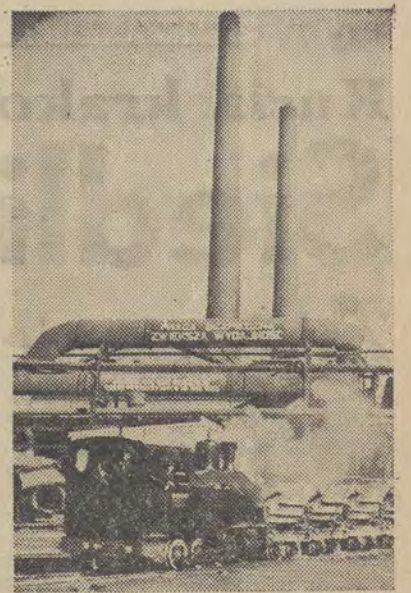
Po zwiedzeniu zakładów naukowych w Dąbrowie Zduńskiej delegację żegnała młodzież, wykonując na jej cześć szereg tańców łowickich oraz wręczając jej upominki w postaci łowickich malowanek i zakładek do książek.

„Dni Leninowskie” pod znakiem przyjaźni łączącej nas z krajem socjalizmu

W okresie „Dni Leninowskich” aktywni TPP-R ze szczególnym oddaniem krzewią wielką ideę pogłębiania i umacniania braterskiej przyjaźni naszego narodu z narodami Związku Radzieckiego.

W wieczorze poświęconym pamięci Lenina zorganizowanym przez koło zakładowe TPP-R Zakładów Przemysłu Bawelnianego im. St. Dubois w Łodzi obok robotnic i robotników oraz ich rodzin wzięła udział młodzież ze szkół sąsiadujących z fabryką.

„Masowy udział załogi w dzisiejszej rocznicy jest wyrazem uczuć, jakie żywią robotnicy do genialnych wodzów i nauczycieli ludzkiej pracy Lenina i Stalina, jaki żywią dla Kraju Rad — oświadczył przewodniczący koła TPP-R

Z Chin Ludowych otrzymaliśmy rudę, potrzebną dla naszych budowli sześciolatki. W polskich hutach ruda zostanie przetopiona na stal, na trwałe budulec socjalizmu. Jedną z hut, które dostarczają krajowi setki ton stali jest Huta Pokój.
Na zdjęciu: fragment Huty.

Młodzież uczci pamięć bohaterów ZWM

Z OKAZJI 10 ROCZNICY POWSTANIA ZWIĄZKU WALKI MŁODYCH, ZARZĄD GŁÓWNY ZMP PODJĄŁ UCHWAŁĘ, W KTÓREJ CZYTAMY M. IN.:

W styczniu bieżącego roku młodzież polska obchodzi uroczystość 10 rocznicę powstania Związku Walki Młodych, przywódcy i organizatora młodych patriotów w walce o wyzwolenie Polski z faszystowskiej niewoli, o niepodległość ojczyzny, o zwycięstwo i umocnienie władzy ludowej.

Dla uczczenia 10 rocznicy powstania Związku Walki Młodych, Zarząd Główny ZMP postanawia:

- 1) Przeprowadzić w końcu stycznia i w lutym zebrania kół ZMP poświęcone 10-leciu powstania Związku Walki Młodych. Zorganizować uroczyste akademie w świetlicach, zakładach pracy, szkołach, powiatkach i na szczeblu wojewódzkim.
- 2) Uczcić pamięć bohaterów ZWM wzmoczoną wydajnością pracy w fabryce, na wsi i dobrą nauką w szkole.
- 3) Przygotować do druku szereg publikacji poświęconych działalności Związku Walki Młodych.
- 4) Uczcić pamięć bohaterów ZWM poległych w walce z najdziałaczami hitlerowskim i bandami faszystowskimi przez wmurowanie tablic pamiątkowych na miejscach walki i straceń.

Renciści otrzymają wyrównanie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadamia, że ci renciści (emeryci) oraz wdowy i sieroty po nich otrzymujący z zakładu renty z ubezpieczenia powszechnego lub państwowe zaopatrzenia emerytalne, którzy otrzymali w styczniu br. renty wzgl. zaopatrzenia w starej wysokości, przy najbliższej wypłacie otrzymają wyrównanie za czas od dnia 4 stycznia 1953 r.

dla oskarżonego Pochopienia — kary 10 lat więzienia, dla oskarżonej Rospond kary 8 lat więzienia.

Na zdjęciu: kanonik kurii metropolitalnej w Krakowie, ks. Kurowski Tadeusz, który zeznał między in. jako świadek w procesie.

Trójząb przestał być symbolem

LONDYN. — Dnia 23 bm., podczas debaty w Izbie Gmin deputowany laburystowski Norman Smith oświadczył z trybuny, że drukowanie na banknotach angielskich wizerunku Brytanii z trójzębem jest absurdem, albowiem Wielka Brytania faktycznie nie jest już władczynią mórz.

Francuscy kapitaliści

dogodzą sobie tym „planem”

Wyrzucają na bruk tysiące robotników aby wytrzymać walkę konkurencyjną z Niemcami zachodnimi

PARYŻ. — Czasopismo „Usise Nouvelle” donosi o masowym zamknięciu francuskich fabryk metalurgicznych.

Jak podkreśla dziennik „L’Humanite”, robotnicy 12 zakładów metalurgicznych na północy i na wschodzie Francji stracili pracę, a produkcja 25 innych fabryk tego rodzaju została znacznie zmniejszona.

Czasopismo „Service Economique et Financier” podkreśla, że również w przemyśle węglowym na stał się znaczny spadek produkcji i stwierdza, że pozostaje to w związku ze zbliżającym się wejściem w życie tzw. planu Schumana.

Chodzi o to, że w dniu 10 lutego br. pomiędzy krajami należącymi do planu Schumana (Francja, Niemcy zachod-

nie, Włochy, Belgia, Holandia i Luksemburg) zniesione zostaną cła na węgiel, a w dniu 10 marca br. — cła na wyroby metalowe.

Monopolisci francuscy przystępując do planu Schumana liczyli na to, że uda im się opanować zarówno rynek węglowy jak i metalowy Europy zachodniej. Zawiedli się oni jednak całkowicie.

W związku z tym przemysłowcy francuscy szukają sposobów, aby zwiększyć zdolność konkurencyjną swych przedsiębiorstw i obniżyć jak najbardziej koszty produkcji.

Fabryki i kopalnie nie mogące konkurować z przedsiębiorstwami zachodnio-niemieckimi są zamykane, a robotnicy są wyrzucani na bruk.

Jednocześnie monopolisci francuscy wzmagają wyzysk mas pracujących, obniżają płace i redukują starszych robotników.

Głos ma oskarżyciel publiczny

Nie ma litości dla zdrajców

Prokurator zażądał surowego wymiaru kary w procesie szajki szpiegów z kurii krakowskiej

KRAKÓW. — 26 BM., W 5 DNIE PROCESU AGENTÓW WYWIADU AMERYKANSKIEGO — WOJSKOWY SĄD REJONOWY W KRAKOWIE ZAMKNAŁ PRZEWOD SĄDOWY, PO CZYM UDZIELIŁ GŁOSU PROKURATOROWI PŁK. S. ZARAKOWSKIEMU.

Trizonia — „cicha przystań” dla zbrodniarzy

HAGA. — Ministerstwo Spraw Zagranicznych donosi, że rząd holenderski postanowił polecić swemu ambasadorowi w Bonn by zażądał od tamtejszych władz wydania 7 holenderskich zbrodniarzy wojennych, którzy podczas mniomionych świąt zbiegli z więzienia w Breda i ukryli się w Niemczech zachodnich.

Sądząc z poprzednich wiadomości prasowych, zbrodniarze ci zostali przyłknięci w Trizonii, a jeden z nich był nawet podejmowany przez bonskie czynniki oficjalne, które przy tej sposobności dały do zrozumienia, że Niemcy zachodnie są właściwym azylem dla takich ludzi.

Fala strajków we Włoszech

RZYM. — Dziennik „Unita” donosi, że w całym kraju odbywają się nadal strajki i demonstracje protestacyjne przeciwko antydemokratycznej „reformie” wyborczej.

Potężne strajki odbyły się m. in. w styczniu w Monfalcone w zakładach hutniczych w Udine. Odbyły się również strajki w Wenecji, Bolzano, Catanii i Palermo.

W Palermo i Bolonii zorganizowano demonstracje protestacyjne przeciw „reformie”. W Bolonii doszło do starć z policją.

Oskarżyciel publiczny, omawiając szczegółowo zbrodniczą działalność oskarżonych, którzy w cieniu krakowskiej kurii metropolitalnej dopuszczali się zdrady narodu, spisko wali przeciw niepodległości i bezpieczeństwu naszej ojczyzny — oświadczył na zakończenie:

Proces ten poruszył i wstrząsnął opinią polską, ponieważ pokazał, jakich lajdackich metod chwytają się imperializm amerykański w swej robobie, wrogiej najbardziej żywotnym interesom naszego narodu. Proces wykazał, jak wielką wagę przywiązuje imperializm do wykorzystania dla swej szpiegowskiej, dywersyjnej roboty właśnie sutanny, kościółka, kurii, hierarchii kościelnej.

Proces ten pokazał, że kuria krakowska swoją działalnością i wytworzonym klimatem stworzyła sprzyjający grunt dla szpiegów i dywersantów amerykańskich.

Proces wykazał, jak głęboko upadli ludzie, którzy na pasku watykańskim poszli przeciwko Polsce — na usługi imperializmu amerykańskiego.

Dla takich ludzi Polska będzie bezlitosna.

Żądam dla oskarżonych: księdza Lelito, Kowalika i Chachli cy — kary śmierci.

dla oskarżonego Szymona — kary dożywotniego więzienia, dla oskarżonego Brzyckiego — kary 15 lat więzienia.

Kuria krakowska —

Siedlisko zdrajców i szpiegów

Zakończenie przewodu sądowego w procesie agentów wywiadu USA

W dalszym ciągu toczącego się w Krakowie procesu bandy agentów wywiadu amerykańskiego Sąd kontynuował przesłuchanie świadków.

Doprowadzony z więzienia świadek ks. Bolesław Przybyszewski, który w okresie od 22 lutego 1950 r. do chwili aresztowania zajmował wysokie stanowisko kanclerza kurii metropolitalnej, w zeznaniach swych szeroko naświetlił wrogię narodowi i państwu stanowisko władz i pracowników kurii krakowskiej.

Na pytanie Sądu świadek omawia swoje kontakty z oskarżonym ks. Lelito.

Ks. Lelito poznałem w 1940 r. — oświadcza ks. Przybyszewski — gdy byłem dziekanem przy parafii Najświętszego Salwatora na Zwierzyniecu. Ks. Lelito przebywał tam do mego kolegi, wikariusza ks. Władysława Świzka. Zauwa-

żyłem, że utrzymywał z nim znajomość po linii konspiracyjnej. Ks. Świzko otrzymywał ulotki, które czasem czytałem; były one redagowane przez organ polityczny Stronnictwa Narodowego. W październiku 1952 r. ks. Lelito przyszedł do mnie z prośbą o przeniesienie go z parafii Rakwa do innej miejscowości, z tego powodu, że obawia się aresztowania za swoją działalność w ramach nielegalnej organizacji. Było to w końcu września albo w początku października. Miałem zapisaną na karteczce prośbę ks. Lelito i podałem ją razem z powodem, który kierował ks. Lelito przy prośbie o przeniesienie. Ks. ordynariusz odpowiedział, że ks. Lelito na razie przeniesiony być nie może, bo przeniesienie go nie uratuje, a można narazić kurie.

Prok.: A czy nie było polecenia, żeby wobec ks. Lelito zastosować jakieś restrykcje? Świad.: Nie.

Waluciarze z kurii

Świadek przedstawił z kolei Sądowi okoliczności przechowywania na terenie kurii obcych walut i złota.

Ksiądz Przybyszewski wyjaśnia następnie pochodzenie dewiz ukrywanych w piwnicach kurii.

Dewizy te były częściowo przywiezione przez ks. kardynała Sapiechę z zagranicy, mianowicie z Rzymu. Inna część dolarów i walut obcych pochodziła z zakupu i handlu, jaki prowadził walutami ks. Mazanek. Ks. Mazanek sprzedawał i

kupował waluty obce, przeprowadzał różnego rodzaju transakcje walutowe, na których zarabiał znaczne sumy pieniężne dla kurii.

Świadek przedstawia następnie Sądowi „źródła dochodów” b. kanclerza kurii, ks. Mazanka, związane z wyjazdami za granicę. — Ks. Mazanek, wyjeżdżając za granicę, będąc w Rzymie — mówi świadek — otrzymywał tam od Polaków, mieszkających na terenie Włoch listy wraz z dolarami, ażeby po powrocie do rączy je ich rodzinom, zamieszkałym w Polsce. Wiem, że spora część listów przywieziona z zagranicy, nie została doręczona.

Dolarowe „zarobki” ks. Mazanka

Świadek stwierdza, że w latach 1951-52 znalazł wraz z ks. Pochopieniem pewną ilość listów przywiezionych przez ks. Mazanka z zagranicy w 1946 r. Listy te nie zostały doręczone adresatom, część z nich była otwarta i dolarów w nich już nie było. Oprócz listów nie doręczonych adresatom, świadek znalazł po śmierci księdza Mazanka również całą teczkę listów, których autorzy zamieszkałi w różnych częściach kraju — dopominali się zwrotu dolarów przesyłanych dla nich z zagranicy za pośrednictwem ks. Mazanka.

Prok.: Co się z dolarami stało? Świad.: Prawdopodobnie ks. Mazanek je zabrał.

Na pytanie prokuratora, czy fakt przechowywania walut obcych, złota, przedmiotów złotych oraz fakty oczywistych przywłaszczeń ze strony ks. Mazanka — znane były ostatniemu kierownictwu kurii — świadek odpowiada twierdząco, zeznając, iż arcybiskupa Baziaka informował o tym dwukrotnie, raz w 1951 r. i po wtórnie w 1952 r.

Dalsze zeznania świadka dotyczą ukrywania w piwnicach kurii majątku rodzin magnackich spokrewnionych z kardynałem Sapiechą.

Patriotów prześladowano — szpiegów popierano

Świadek przyznaje, że nikt w kurii nie uznawał oczywistego prawa, iż bezcenne wartości zabytki naszej kultury narodowej, zabytki muzealne należy zwrócić ich prawowitemu właścicielowi — narodowi polskiemu, że należy dla dobra kultury narodowej otoczyć je właściwą opieką.

Prok.: Niech świadek wyjaśni jeszcze jedną rzecz Sądowi. Czy wszyscy księża w kurii zajmowali w każdej kwestii taką wrogą postawę jak kierownictwo kurii? Świad.: Tak.

Prok.: A poza kuria? Świad.: Jeśli chodzi o duchowieństwo archidiecezjalne, to na ogół było negatywne nastawienie do ustroju Polskiej Ludowej.

Prok.: A przecież byli i są księża, którzy są Polakami. Jaki był wasz stosunek do tych księży Polaków, którzy rzeczywiście kochają swój kraj i dają temu wyraz swym postępowaniem.

Świad.: Stosunek kurii do tych księży był negatywny. Gromadzone informacje, kto należy do Komisji Księży przy Związku Bojowników o Wolność i Demokrację, zbierano kazańi tych księży, informowano się o ich udziale w zjazdach. Ks. kardynał często wzywał ich do siebie i nieraz groził karą, jeśli tej działalności nie zaprzestaną.

Prok.: Jakże restrykcje kuria stosowała? Świad.: Karala ich — np. ks. Weryńskiego dwa razy karala.

Prok.: Czy świadkowi wiadome jest coś o zbieraniu jakichś materiałów w stosunku do księdza Weryńskiego? Świad.: Ks. Weryński w 1947 r., kiedy było referendum rzucił ulotkę wzywającą księży katolickich krakowskich do głosowania trzy razy tak. Dziekan informował się w tej sprawie i zarządził, że ks. Weryński będzie na miesiąc suspendowany za to. Ponadto w roku 1950 zabronił mu spowiadać.

W konkluzji zeznał świadek potwierdza, że kuria była usposobiona wrogo wobec Polski Ludowej, dlatego, że otrzymywała takie dyrektywy z Watykanu, który otrzymuje z kolei dyrektywy ze Stanów Zjednoczonych.

W interesie sił wojny

Z kolei składa zeznania, doprowadzony z więzienia świadek ks. pralat Tadeusz Kurowski. Wysoki, postawny, mówi okrągłymi zdaniami. Ks. Kurowski, który ukończył Wydział Teologii Uniwersytetu Jagiellońskiego i Wydział Prawa UJ oraz studiował na Akademii Handlowej, a następnie doktoryzował się w Rzymie — pełnił od 1950 roku funkcje wiceficyla sądu biskupiego oraz kanonika kapituły krakowskiej i był przydzielony do osoby kardynała Sapiehy.

Prok.: Jaki był stosunek kurii do Polski Ludowej? Świad.: Wrogi.

kolijł i zasadniczymi założeniami kościoła w stosunku do zagadnienia wojny?

Świadek: Stała w kolizji. Była to akcja przeciwko pokojowi, który kościół wszelkimi sposobami, jakie ma do dyspozycji, powinien szanować i utrwalać. Sądzę, że polecenie niepodpisywania Apelu Sztokholmskiego było akcją nie tylko wrogą w stosunku do Państwa, ale niezgodną z ogólnym duchem kościoła. Było to stanowiskiem za wojnę.

Prok.: To znaczy, że kuria metropolitalna w zagadnieniu „wojna czy pokój” — wypowiedziała się za wojnę. Świadek: Tak.

Prok.: Chciałbym żeby ks. pralat przedstawił Sądowi ocenę politycznych dyrektyw kurii.

Świadek: W urzędowym periodyku stolicy apostołskiej przypominano eksko-

munikę papieską na komunistów. Kuria krakowska przygotowała instrukcję dla księży, która miała na celu praktyczne zrealizowanie tych postanowień encykliki.

Prok.: Jaki był stosunek kurii krakowskiej do porozumienia z kwietnia 1950 roku? Świadek zeznaje, że jednym z najważniejszych przykładów nieprzezwyciężania porozumienia był artykuł w sprawie potępienia księży prowadzących przestępczą działalność.

„Kiedy niektórzy księża naszej diecezji byli winni tego rodzaju działalność — kuria zobowiązana porozumieniem do wyciągania konsekwencji kanonicznych wobec nich — takich konsekwencji nie wyciągała”.

Prok.: Chciałbym, ażeby ksiądz pralat przedstawił na co tu kuria liczyła? Świad.: Kuria liczyła na zmianę ustroju w drodze konfliktu wojennego.

Po przesłuchaniu świadka ks. pralata Kurowskiego — Sąd zarządził dalszą rozprawę przy drzwiach zamkniętych. W czasie tej części rozprawy Sąd przesłuchiwał dalszych świadków w związku ze zbieraniem i przekazywaniem za granicę przez oskarżonych wiadomości stanowiących tajemnicę państwową.

Po zamknięciu przewodu sądowego głos zabrał prokurator p. A. Żarowski, (przemówienie prokuratora podamy w numerze następnym), po czym Sąd udzielił głosu obrońcom, którzy wskazywali na zgubny wpływ środowiska, w jakim znajdowali się oskarżeni.

W ostatnim słowie oskarżeni prosili Sąd o sprawiedliwy wyrok.

Na zdjęciu: kanclerz kurii metropolitalnej, ks. Przybyszewski Bolesław, przy dolarach i złotych, ukrywanych przez siebie w kurii.

Zdjęcie do sprawozdania z procesu grupy szpiegowskiej Kurii Metropolitalnej w Krakowie. Na zdjęciu: zabytkowa broń. CAF

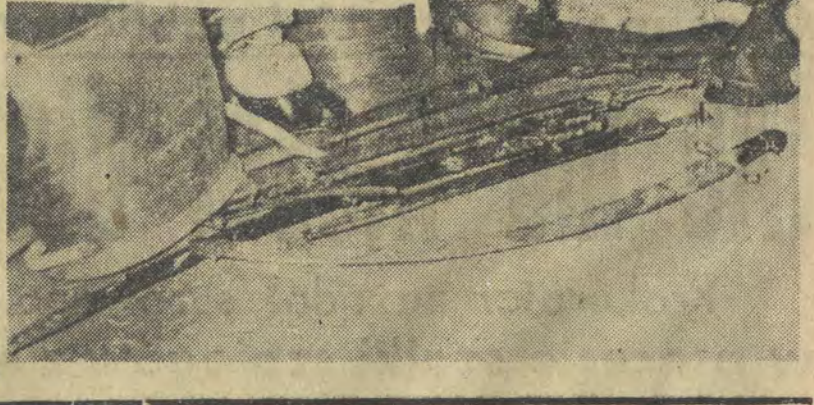

Prok.: W czym to się przejawiało? Świad.: Niewypełnianie porozumienia jest jednym z zasadniczych momentów, jeśli chodzi o wrogi stosunek do Państwa, jak też utrzymywanie kontaktu, solidaryzowanie się z ludźmi, którzy liczyli na zmianę ustroju w drodze konfliktu wojennego. Jednym z dowodów tego, że kuria liczyła na zmianę ustroju w drodze konfliktu wojennego, było właśnie przechowywanie rzeczy do czasu zmiany stosunków.

Charakterystyczny jest stosunek kurii do Apelu Sztokholmskiego. Otrzymałmy polecenie, ażeby apelu tego nie podpisywać.

Świadek stwierdza, że księża zbliznili do kurii podpisali Apelu dopiero w terminie późniejszym pod naciskiem opinii publicznej.

Prok.: Czy ta dyrektywa skierowana przeciwko Apelowi Pokoju nie stała w

KAZIMIERZ KOŹNIEWSKI

PIATKA z ulicy Barskiej

Rosła emocja Spokornego. Każdy krok tamtych potęgował mus podjęcia decyzji. Choć wiedział, jak powinien postąpić — ciągle nie był pewien, czy tak właśnie uczyni.

Trójka urzędników powoli zbliżała się do rogu Kruczej. Lutek — za nimi. Trójka skręciła w Kruczą.

Jacek spostrzegł urzędników. Oczekiwał ich, od chwili gdy minęli go trzej młodzieńcy, z których dwóch też rozpoznał. Jedynego zbych nie przypominał sobie z imionymi z ańskiego lasku — zbyt szybko przeszli koło jego bramy.

Lutek skręcił w Kruczą. Jacek miał już teraz wszystkich przed oczyma. Widział napastników i przyszedł ofiary. Przed nim rozgrywał się film: widzowie już wszystko wiedzą o grających bohaterach, lecz ci są sobie jeszcze zupełnie obcy. Woźny szedł niedbale i spokojnie — ileż już razy przebył te trasę. Za nim kroczyła rozmawiająca para.

Jacek orientował się doskonale: trzech młodych wykonał napad, pewnie z pomo-

cą Lutka. Nastąpi to wtedy, gdy wszyscy zetkną się w jednym punkcie.

Jak to wszystko długo trwa!

Raptem bandycka trójka zawróciła i ruszyła naprzeciw ofiar. Minęli ich i momentalnie się obrócili. Teraz wszyscy byli zwrócenii ku Jackowi. Lutek gwałtownym ruchem ściągnął czapkę z głowy.

Kazek zdecydował: nie weźmie udziału w napadzie. Było to konsekwentne postanowienie chłopca, który swą dobrą pracą odbudowywał siebie i kraj. Jego sygnałizacja miała ułatwić napad. Przerwanie łańcucha sygnałów — pewnie uniemożliwi zbrodnię, a w każdym razie odetnie go od bandy tów; pierwszy raz słowem tym nazwał Zenona.

Zobaczył: dwie trójki spotkały się. Lutek zdjął czapkę...

Kazek pozostał nieruchomy na szczycie gruzów. Nawet chwyciła się witka zastygła mu w ręce. Zenon wpatrywał się ponad meblowym wozem w sylwetkę chłopca i niecierpliwie się: „Marudzą w tym banku!...”

101

Jacek z precyzją wykonał swój plan — okoliczności wymagały drobnych korektur, lecz zasada działania ustaloną była już od kilku godzin.

W tej samej chwili, gdy napastnicy znaleźli się obok pracowników przedsiębiorstwa — Jacek ostro i donośnie zagwizdał na palcach. Trzy razy spokojnym powietrzem szarpnął świst. Chłopiec machał trzymanym w ręce prętem. Czynił to gwałtownie, gestykulując rękami.

Pracownicy zjednoczenia budowlanego wraz z gwizdem usłyszeli rozkaz uniesienia rąk, poparty przyłożeniem do pleców rewolweru. Zdrętwieli. Lecz nim zdążyli wykonać polecenie — już nie było koło nich nikogo.

Gwizd się powtórzył, donośnie rozległ się wśród ruin. Napastnicy doskoczyli do umówionej bramy. Zamknięta...

Zbych zupełnie dokładnie widział, jak Lutek zdejmował czapkę, a trzej młodzieńcy wyciągali rewolwery. Są chwile, gdy człowiek decyduje się w gniewie oka. Działa instynkt, a nie rozważa. Gwizd alarmowy, ostrzegający napastników, wyzwoił reakcję chłopca. Zamknął odwrót, ułatwić złapanie! Ruchy chłopca były szybsze niż myśli. Uwolnić się od tej zmyry. Ziarno rzucone ręką Garskiego raptem wykielkowało.

Gdy bandyci runęli w bramę, która miała być przygotowana do ich ucieczki — wrota były zaryglowane. Zbych sadził su-

sami przez ruiny podwórza, byle wydostać się za niebezpieczny obwód.

Daremne szarpnięcia. Zaryglowane. Przekleństwa — i trójka runęła w stronę Żurawiej okężną, otwartą drogą chodnika. Lutek zrazu też cofnął się szybkim biegiem, lecz za rogim zmusił się do spokojnego marszu.

Woźny i para urzędników stali nieruchomi.

Kazek usłyszał gwizd i dostrzegł gestykulację przyjaciela. Odruchowo chciał powtórzyć sygnał Zenonowi, lecz wstrzy mał się. Po raz drugi. Zresztą w udzielonych instrukcjach „szef” nic nie wspominał o powtórzeniu nadawanych przez Jaceka sygnałów. Niech sobie bandytów łapie milicja!

Zenon przez szybę samochodu widział ciągle nieruchomą figurkę chłopca. „Czyż by tamci poszli inną drogą?” — pomyślał, zaniepokojony. I w tym momencie zza meblowego wozu wyłoniły się w gwałtownym biegu trzy postacie o twarzach zaczerwienionych z wielkiego pośpiechu.

Zenon zdrętwiał... Uciekają! I to z pustymi rękami, chodnikami, nie przez ruiny?! Zrozumiał: nieszczęście! Marek nie przyszedł rano! A motor samochodu nie zapuszczył! Miał uczynić to w chwili, gdy Lutek ściągnięciem czapki zasygnalizuje początek akcji, a Spokorny sygnał ten przekaże. Do ruszającego już samochodu mieli wskoczyć bandyci. Lecz Kazek siedział spokojnie...

OBRAZKI z miasta

Pod znakiem znaczka

Bardzo lubię spacerować. I to nie tylko po ośnieżonych ścieżkach górskich, ale nawet w mieście.

I dlatego jestem niewymownie wdzięczny łódzkim kioskaczom i kierownikom sklepów sprzedających znaczki pocztowe.

Bo dzięki nim mam ostatnio dużo okazji do forsownych przechadek po mieście.

Wczoraj na przykład przeszedłem pół Piotrkowskiej w poszukiwaniu znaczka na list. Byłbym tak chodził jeszcze dłużej, ale odczułem już zmęczenie i znaczek kupiłem w urzędzie pocztowym.

Ale to nie jest rozwiązanie sprawy. Bo nie wszyscy mają zdrowie i czas na urządzanie takich spacerów. Toteż lepiej będzie, gdy kioski i sklepy „Ruchu” zaopatrzą się w znaczki.

Co im nie sprawi żadnej trudności, bo we wszystkich urzędach pocztowych i w okręgowej składnicy poczty znaczków jest najzupełniej pod dostatkiem.

Blaszany farsz

Chleb, zakupiony w piekarni przy ul. Więckowskiego nr 60, spożywałem z dużym apetytem. Nagle o mało nie straciłem zęba. Głęboko zapiekany farsz pod postacią kawałka blachy był doprawdy nie do zgrzy zębami.

Czy nie warto skontrolować i przy pilnować, żeby ta piekarnia jak również i wszystkie inne odsiewały mąkę? Zarówno blachy jak i nie dające się ustalić bliżej nieczystości w chlebie są doprawdy niestrawne.

Proszę o spowodowanie częstszych kontroli sanitarnych przy wypieku pieczywa.

Chleb z blaszanym farszem przesyłam jako dowód rzeczowy. (Nazwisko i adres znane redakcji). E. A.

Gdy jedni wychodzą, drudzy wchodzi

Papierowe „schowki” intendenta

Przeszedłem, zobaczyłem, przeczytałem — można by strawstawać znane powiedzenie Cezara. A przeczytałem dlatego, że nie wszystkie biurka i szuflady w Wydziale Handlu przy ul. Roosevelta 15 były pozamykane.

Otwarte było np. biurko intendenta Marciniaka w oddziale ogólnym, toteż szybko zaznajomiłem się z rozmaitymi dokumentami, „schowanymi” jedynie w papierowych skoroszytach.

Zapoznałem się również z kartoteką prywatnych zakładów gastronomicznych w oddziale żywienia zbiorowego, a w gabinecie nacelnika Swobody, chociaż wszystkie szuflady były zamknięte, znalazłem na biurku pismo z PSS Łódź-Wschód, sklep nr 778, w sprawie dostawy mleka.

I to właściwie był cały „połów”, bo na ogół stwierdziłem w wydziale porządek.

Jeszcze tylko wskutek „słodkiego roztrzępania” ob. Barbary Sieradzkiej (oddział art. przemysłowych), która nie zamknęła szuflady, dowiedziałem się, że „Bohdan” zasyła jej serdeczne pozdrowienia z Wisły, a niejaki „Jerzy” — z Mikołajek.

Dzisiaj w otwartej szufladzie zostały prywatnie odkryty, jutro może się to stać z urzędową korespondencją. Szuflady trzeba zawsze zamykać, droga p. Basiu!

Tajemnice - na wierzchu...

Bardzo się cieszę, że interesujecie się naszą instytucją, ale chyba nic nie znajdziecie. Zbyt często przeprowadzamy tu kontrole... — wita mnie pracownik referatu ochrony w PSS-Zachód. Mimo to nie rezygnuję z poszukiwań.

Tym razem w roli „wchodzących” wystąpili dziennikarze. Zespół „Expressu” urządził wczoraj błyskawiczną lustrację szeregu instytucji, zakładów i przedsiębiorstw w celu zorientowania się, jak wygląda w nich sprawa czujności — w jakim stanie pracownicy zostawiają swe pokoje po zakończeniu zajęć.

A więc, czy nie zostawiają na wierzchu ważnych dokumentów, czy biurka, szafy i szuflady są pozamykane, czy nie wrzucają do kosza notatki stanowiących tajemnicę urzędową itd.

Bo tym razem myślmy o odpowiedzili instytucji. Ale przecież przychodzą do nich ludzie rozmaici. Poza sprzątaczkami, monterami i zwykłymi klientami mogą się znaleźć i tacy, których niejedno zainteresuje, którym „ktoś” może polecić zainteresowanie się rozmaitymi sprawami...

Dlatego czujność, o której zresztą wyraźnie mówią zarządzenia naszych władz, obowiązują wszędzie i wszystkich. A oto wyniki błyskawicznych reportaży naszego zespołu:

Wchodzę do działu warzyw i owoców. Pod ścianą stoją pozamykane szafy. Na nich jednak leżą stosy pekających segregatorów. Biore na chybił trafił jeden do ręki. Przeglądam powpinane pisma: telefonogramy, rachunki, dokumenty z pieczęcią „poufne”...

— Eeee, panie, to już tu leży od roku — tłumaczy, wskazując lekceważąco na segregator, zastępca kierownika tego działu.

Ciekawe — poufne pisma, pokryte grubą warstwą kurzu...

Nie trzeba tłumaczyć, że takie rzeczy nie powinny leżeć na wierzchu. Rozumieją to sami pracownicy — przeglądający przez nas segregator chowają do szafy, inne jednak z rachunkami i rozliczeniami... zostają dalej do „wglądu publicznego”.

Przed kilku dniami pracownik referatu bonowego zostawił wszystkie papiery na wierzchu — dowiaduję się od któregoś z pracowników. Zagadamy tam dziś. Szuflada biurka uchylona. Jakies rozliczenia, wyszczególnienie ilości wydawanych artykułów — słowem kilka grubych teczek, które powinny znajdować się pod zamknięciem.

Powinny, to prawda. Ale jak widać, dzieje się zupełnie inaczej...

Słowa uznania!

Do widzenia! — Cześć!

Do widzenia panu inżynierowi! W Biurze Projektowania Zakładów Włókienniczych koniec pracy. Inżynierowie, technicy, pracownicy administracyjni opuszczają gmach...

W asyście dyrektora idziemy korytarzami trzeciego piętra. Pierwsze drzwi, drugie, trzecie... — zamknięte, oklejone paskami lub zaplombowane...

Dwa ostatnie — otwarte. Wchodzimy do biurka i szaf. Ewentualne wykroślenia są z całą stanowczością karane.

Nie na tym koniec. Każdego dnia w poszczególnych pokojach pozostaje dyżurny, który po odejściu kolegów jeszcze raz sprawdza, czy wszystko zostało pozamykane i zabezpieczone.

Coż nam więc pozostaje? Chyba tylko złożyć słowa uznania!

I kątka niejedno powie...

Koniec urzędowania. Większość pracowników sprząta papiery, zamyka na klucz szuflady i szafy. Pokoje biura Woj. Związku Gminnych Spółdzielni zaczynają powoli pustoszeć.

Zagladamy do pokoju. Dział inwestycji otwarty. Na biurkach leży kilka teczek, a w pokoju nie ma nikogo. Można więc swobodnie zaglądać na każdy zakamarek.

Pod oknem, na jednym z biurek, tuż obok kałamarza z zieloną tuszą. Na napis na okładce mówi, że należy on do

ob. Eugeniusza Sikorskiego i zawiera notatki służbowe. Widocznie właściciel w pośpiechu zapomniał schować zeszytu do szuflady.

Kto by przypuszczał, że w koszu do śmieci można znaleźć jeszcze coś „ciekawego”? A jednak tak jest. Zgnieciona kalka w koszu działu skupu sekcji skór surowych pod światłem wyjawia swą treść — „wskazniki planu skupu w sto sunku do rocznego planu nakazu”...

Kosze, kosze... wiele się można z ich zawartości dowiedzieć, gdy urzędniczy zakończy pracę. W sekcji kredytów spożywa tu korespondencja do PZGS w Łęczycy i sprawozdanie jednego z pracowników. Przedarte wprawdzie na połowę, ale nie sprawiają wielkiego trudności, gdy chce się je odczytać...

„Na prawo most” — na lewo „poufne”

„Textilimport” przy ul. 22 Lipca. Wszystkie biurka pozamykane, szafy z aktami i segregatorami zaplombowane. Ale jest jednak pewne „ale”, Kosze.

A więc kosz w dziale bawełny z wystającą kalką. Pod światło nie trudno odczytać tekst przepisowy, może przed godziną, korespondencja, naszpikowanej kolumnami liczb.

Nie lepiej jest w dziale zakupu wełny. Kosz po brzozi wypakowany makulaturą, wśród której nie brak i ciekawych odpisów ważnej korespondencji handlowej z zagranicą. W innym pokoju, na kartce, wykazany cyfrowo stan surowców, gdzie indziej znów brudnopis z podkreśleniem: poufne.

Natomiast w kancelarii tajnej kosz zawiera inne „tajemnice”. A więc szczytki jakiegoś prywatnej, miłej pocztówki z pozdrowieniami, oraz odpisy... piosenki: „Na prawo most”...

Piątka minus... dwie przepustki

Rozmowa z kierowniczką personalną Centralnego Zarządu Przemysłu Odzieżowego prowadzimy podczas wędrowki od pokoju do pokoju, od biurka do biurka w CZPO. Chcemy sprawdzić, czy pracownicy instytucji chronią należycie tajemnic państwowych, czy zachowują należyty czujność.

Okazuje się, że — tak. Każde biurko

Kulig do Białowieży i inne wycieczki urządzi „Orbis”

Liczne wycieczki, organizowane w roku ubiegłym przez łódzką „Orbis”, cieszyły się dużym powodzeniem. Będą się więc one odbywały także w br.

W najbliższym kwartale „Orbis” zorganizuje około 23 wycieczki — koleją, autokarami i samochodami do: Warszawy, Krakowa, Torunia, Wrocławia i innych miejscowości. W lutym odbędą się kilka wycieczek do Warszawy, jedna do Zakopanego, Poznań, Krakowa i Nowej Huty oraz kulig do Białowieży.

Uczestnikom wycieczek „Orbis” zapewnia wygodny przejazd kolejowy ze zniżką 33 lub 50 proc., opiekę wykwalifikowanych przewodników, wyżywienie, noclegi oraz bogaty program zwiedzania zażytków.

180 proc. normy przy młocie pneumatycznym Dobrze pracują kobiety-kolejarze Narada robocza aktywistek PKP

Dnia 26 stycznia br. odbyła się w Łodzi narada robocza aktywki kobiecego PKP okręgu łódzkiego. Kwartalne sprawozdania złożone przez przewodniczącą rad kobiecych oraz ożywiona dyskusja dały bogaty materiał dla wytycznych dalszej pracy.

Wśród rad kobiecych na szczególne wyróżnienie zasługują rady z Piotrkowa, Skalmierzyc i Ostrowa Wlkp. Dzięki stałemu rozwijaniu

współzawodnictwa i kolektywnej pracy rady te mogą się poszczycić wspaniałymi wynikami. Wśród zatrudnionych, tam kobiet znajduje się wiele przodownic. M. in. są to: Janina Cicharska, obsługująca młot pneumatyczny, która wykonuje 180 procent normy, Helena Mróz, wykonująca przeciętnie 205 procent normy przy obróbce drzewa, Maria Niklos, wykonująca 160 proc. normy i wiele innych.

Na zakończenie narady aktywistki PKP uchwaliły rezolucję, w której zobowiązują się zwerbować jak największą ilość kobiet do pracy w kolejnictwie, wzmóc szkolenie zawodowe i ideologiczne wśród pracowni PKP oraz nawiązać kulturalną łączność z kobietami ZSRR i krajów demokracji ludowych. (mg)

Na ulicach śnieg a w sklepach — zielono

Wczesne warzywa pojawiły się już w sprzedaży

Mimo, że zima jeszcze jest w pełni i śnieg leży na ulicach, w sklepach łódzkich pojawiły się już pierwsze nowaliki.

Geny ich w porównaniu z poprzednimi latami są stosunkowo niskie. Kilogram rabarbaru kosztuje od 8 do 20 zł, pomidorów 40 zł, dęko szczypior 38 gr, a pietruszki-natki 20 gr, zaś główka sałaty 2 złote. W tych dniach do Łodzi nadejdzie pierwszy transport cieplarnianych rzodkiewek.

Nowaliki sprzedawane w sklepach upieczonej pochodzą głównie z polbitkich PGR oraz spółdzielni produkcyjnych. (u)

W czwartek, 29 stycznia br., o godz. 19, odbędzie się w Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki, ul. Piotrkowska 86, wieczór poświęcony teatrowi Bertolda Brechta „Berliner Ensemble”. O teatrze mówi będzie Jan Koprowski.

Pogadankę zilustruje się nagraniem na płytach fragmentami sztuki „Matka” i „Matka Courage”. Po wieczorne wyświetlenie będzie kronika filmowa, zawierająca zdjęcia ze sztuki „Matka Courage”.

REDAKTOR: — No i jak? Macie ciekawy materiał?
WICEK: — Owszem, ale nie będzie pan zadowolony. Przecież tu u was w Ameryce wychowuje się młódzież na bandytów!

RED.: — Wy się na tym absolutnie nie znacie. Widac że sprawy nie leżą wam na sercu. Co innego polityka. Dlatego też mam dla was inne przedsięwzięcie. Zrobicie wywiad z członkami nowego rządu Eisenhowera...

WACEK: — Panowie pozwolą wywiadzik dla „Evening Bluff”?... Co możecie o sobie powiedzieć. Tylko mówcie wyraźnie, żeby kolega mógł zanotować...
NINISTROWIE: — Reprezentujemy miliony!

WACEK: — Popatrz, oni jednak są przedstawicielami milionów...
WICEK: — Głupsi jak but i tyle. Oni reprezentują miliony, ale jakiego? Miliony dolarów tych koncertów, które ich postawiły u władzy! (D. c. n.)

